

Elias Lönnrotin kesämajan edustalla.

joista. Se rikkoo ne. Missä vain kajahti turpeeseen kiintyneen kansan suusta oma kieli, siellä jo oma maa. — Tämän sanoo oikeustunto, ja odottaa aate vain kauttaaltaan oikeustekoja.

Mikä on korkein maailmanjärjestys?

Se on yhteydessä korkeimman elämänvoiman kanssa, joka johtaa luonnon- sekä ihmisen-voimia ijankaikkisten, järkkymättömien luonnolakien mukaan. Ja että nämä luonnolait tulevat täyttymykseensä — siinä ilmeneekin korkein maailmanjärjestys.

I. H.

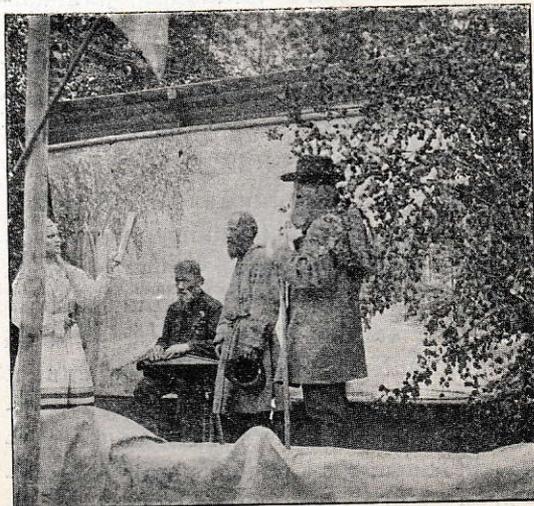
Vienan karjalaisten päivät
Kajaanissa 29 ja 30
p:nä kesäkuuta.

„Vienan Karjalaisten Liiton“ ensimmäinen kesäjuhla vietettiin Kajaanissa kesäkuun 29 ja 30 p:nä. Pitkin viikkoa jo alkoi saapua juhluvieraita kaupunkiin, mutta varsinaisesti saapui niitä vasta juhlan aattona ja ensimmäisenä päivänä. Suurimpaa huomiota tietysti herättivät rajantakaa — Vienan Karjalasta — saapuneet vieraat. Niitä ei ollut paljon, sillä pitkät tiettömät taipaleet olivat olleet tuloa estämässä ja sen lisäksi olivat rajantakana juuri alkaneet kesäiset työt — miehisen

väen talviretkiltä palattua; mutta sitä harvinaisempia ne olivat. Pari suomenkielisten koulujen opettajaa, muutamia kauppiaita ja heidän matkassaan pari itkijännaista ja yksi „patvaska“ — siinä pitkämatkaiset vieraat. Suomessa oleskelevia vienankarjalaisia oli saapunut runsaanlaaisesti.

Lauantaina, kesäk. 29 p:nä aloitettiin juhlapöytä ohjelma kaupungintalolla (sateisen ilman vuoksi) klo 6–7 välillä illalla. Tervetuliaisiksi soitteli suomenkarjalainen runolaulaja ja kannelniekka Jehkin Iivana (Schemeikka) kantelettaan. Karjalaisen, kalevalaisen tunnelman se nosti salissa ja mielissä. Ohjelman varsinaisesti aloitti Kajaanin kaupunkilaisten tilapäinen sekakuoro, joka vakaan, hartaan johtajansa kanttori K. Kokkosen johdolla lauloi kolme onnistunutta laulua, nim.: „Sortunut ääni“, „Sinisen järven rannalla“ ja „Mahtavasti, voimakkaasti“. Tämän jälkeen astuu esille liiton puheenjohtaja, kauppias A. Mitrofanoff ja pitää avauspuheen — juhlatunnelmaisenko? Kyllä ja ei. Pilvenmustia, vuorenjylhiä vastuksia on Liiton työalan näkörannalle noussut: sitä on aloitettu venäläisillä tahoilla mitä kiu-sallisimmin väärinkäsittää, sen lehteä vainota. Sitäpaitsi koko suuri Venäjä on taas sekasorron tilassa — onko syytä rajantakaisen Karjalan valistusliiton iloita? — Mutta kaunis on liiton tarkoitus, vapaa se on sitä painavista syytteistä ja syvä on heränneen karjalaisen sydämen sykkähähdys valolle, valistukselle ja rakkaudelle — siksipä sitenkin mieli juhlimaan pyrkii!

Ja rohkein mielin lausui puhuja vieraat tervetulleiksi, sekä julisti juhlan alkaneeksi.

»Kalevalan ja Kanteletaren saanti;» kuvaelma.

Karjalainen hääkuvaelma.

Avauspuheen päälle laulettiin suurella, lämpimällä innostuksella yksiaänisesti „Kas Suomen lahdella hyrskyt“. Seurasi avausruno — vienankarjalaisen runoniekkan kauppias Timo Remsujeff-Mantereen tekemä, jonka hän itse sydänpohjalaisella liikutuksella lausui. Taas nousi lavalle kanteleensoittaja Schemeikka ja helkytteli helyäänistä. Sitten piti maisteri Pekka Korniloff-Supinen esitelmän rauhanaatteesta, lähtien kaikkien ihmisten ja kansojen veljeysaatteesta, sekä sovittaen sitä m. m. Suomen oloihin. Olisi pitänyt olla kuvaelma „Urho astuvat kumpuin yöstä“, mutta kun se oli kauniin ilman toivossa järjestetty varsinaiselle juhlapaikalle, Hauholan kentälle, ei voitu sitä tässä esittää, vaan piti sen ohjelmanumeron sijaan kirjailija Iivo Härkönen esitelmän Vienan Karjalan kysymyksestä. Sama luki myös juhlan alkuun saapuneet sähkösanomat ja tervehdykset, joita oli tullut:

Sähkösanomia:

Arkitehti Yrjö Blomstedtilta:

Estettynä osaa ottamasta tervehdän:

Pohjolanne pyrinnoille

„Pakinoista“*) Vienan veljet,

Virisi jo laajat virret;

Pakkasöille pimiöille

Tuli „Touvonpanost“*) teljet

Pitemmät kuin seinähirret.

„Karjalaisten Kesälehti“*)

Hiirenkorvansa jo halkoi

Juhlamailla juhannuksen;

Viestit vierimähän ehti

Karjalahan: aika uusi alkoi,

Aukas Vienan onnen uksen. —

*) Vienan Karjalaisten Liiton erinimisten sanomalehtinumeroitten nimiä.

Tähkäpäitä tuhatmäärin,
Tuottakohon elon niitto,
Yhtyköhön, elpyköhön
Suomen suku laajoin ääriin!
Vienan Karjalaisten Liitto
Edistyköön, eläköhön!

Reijosilta Tampereelta:

„Vienan veljet,
Suku Suomen
Lyökäätte käsi kätehen
Ikiliitto laittakaatte
Yhdessä yletäksemme,
Kahen on kohotaksemme
Sivistyksen siintämille,
Valtaimille vaurauksien.“

Valtionarkeologi J. R. Aspelinilta
ja Heino Aspelinilta Helsingistä:

„Jopa joudut joukkohomme,
Luoksemme vakainen Luoja,
Toit aamun tullessasi,
Päästit päivän paistamahan
Kahen puolen karjalata“.

Savolaisen osakunnan kesäjuhlasta:

„Savolainen Osakunta kokoontuneena viettämään kesäjuhlaansa Kuopiossa, lähettää sydämellisen tervehdyksensä karjalaisille veljille. Eläköön Suomen heimo!“

Kirjeitä ja runoja:

Santtu Vepsäläiseltä, J. Pirhoselta ja S. Lipkiniltä Vuokkiniemestä, J. Valdaselta Inkeristä, Petter Denisoffilta Teuvasta ja Feodor Pälliseltä Ylivieskasta sekä opettaja A. Kuroselta seuraavan sisältöinen:

„Estettynä saapumasta veljesjuhlaan, jonne jo matkasinkin suuren laulajan Miin-

kalin haudan ohi, lähetän lämpimät terveiseni veljespäiville. — Voisiko veljet laatia ikuisen liiton! — Miihkalin hauta odottaa koko Kalevan kansan muistomerkkiä. — Laulakaa heimovirttä! Itkeekää ihanin itkü! Kyyneleistä kasvaa silloin uusi, eheä Suomi!“

Tervehdysten jälkeen lauloi kajaanilaisten kuoro kanttori K. Kokkosen johdolla Herckmanin „Kalevan kansan laulun“; ja siihenpä puheenjohtajan päätösanoihin päättyi ensi päivän juhlaohjelma.

Liiton johtokunnalla oli sen jälkeen puoli 10:ltä kokous, jossa keskusteltiin ja päätettiin pikaisista toimista postiyhteyden ja Vienan ensimmäisen maantien aikaansaamiseksi.

Toinen juhlapäivä, sunnuntaina kesäkuun viimeinen, nousi kirkkaana, päiväpaisteisena. Tuopa oli toivottua, ja nytpä vasta alkoi juhla juhralta tuntua.

Aamupäivällä tekivät toimikunnat lopullisia valmistuksia juhlaohjelmalle; johtokunta taas keskusteli agraariasioista. Varsinaista agraarikokousta ei voinut syntyä, kun agraarikomitean jäseniä ei ollut kertynyt täyttä määrää. Toivottiin kuitenkin kohdakkoin voitavan ottaa tämä tärkeä asia lopullisen harkitsemisen alaiseksi.

Klo 12 päivällä alkoi juhlaohjelma Hauholan kentällä. Tie sinne vie kauniin Oulunjoen rantaa, kohoten terveeseen mäntymetsään, jonka keskellä kenttä onkin. Alatse seppelöidyn portin astuttua tullaan tasaiselle aukiolle. Sen laidassa, ritva-koivujen varjossa lymyilee se vaatimaton maja, jossa suurmiehemme Elias Lönnrot kesäisin Kalevalaa saumaeli. Olisipa miehemme arvannut, että tämän ympärillä kerran tulevat juhlimaan ne samat karjalaiset, joitten huulilta hän suurlaulut poimi!

Juhlaohjelmaa oli lipuin ja vimpelein koristeltu.

Päiväohjelman aluksi soitti Kajaanin V. P. K:n torvisoittokunta isänmaallisia torvikappaleita. Juhlapuheen asemasta — kun Helsingistä, josta sitä oli pyydetty, ei puhujaa ollut saapunut — puhui kanttori K. Kokkonen miehekkäitä sanoja sen ristiriidan johdosta, jossa suomen- ja vienanveljet elävät rajan kahden puolen. Puhuja toivoi, ettei se kuitenkaan olisi sovittamaton ristiriita. Toivotti onnea rajantakaisen karjalaisten valistuspyrinnöille ja lausui paikkakuntalaisten ilon nähdessään karjalaiset heidän keskuudessaan juhlimassa. Sen jälkeen lauloi jo mainittu kajaanilaisten sekakuoro puhujan johdolla kolme soinnukasta laulua, m. m. „Karjalaisten laulun“. Juhlarunona lausui Iivo Härkönen Ilmari Kiannon kirjoittaman teräshenkisen tervehdysrunon, jonka julkaisemme. Runon jälkeen esitti Iivana Sche-

meikka runolaulua. Kauppias Paavo Ahava kertoi kuvaavan karjalaisen tarinan hevosten ja lehmäin syöjästä karhusta. Kaksi vienankarjalaista naista, Simanan leski Anni ja Toskasan Miihkalin leski Outi itkivät karjalaisen itkuvirren.

Yhteisesti laulettuun „Karjalaisten lauluun“ päättyi päiväohjelma.

Siirryttiin sitten yhteisille päivällisille lukusalille. Karjalaisten piirakoitten keralla haukattiin haluisa eine. Kaupp. A. Mitrofanoffin kiitettävä juhlavieraita ja lausuttua ilonsa osanoton yleisyyden ja suuruuden johdosta, piti kirjailija Teuvo Pakkala varsinaisen pöytäpuheen, lausuen siinä ilonsa sen johdosta, että karjalaiset rajan takana olivat pelastuneet kuolemasta. Sanoi karjalaisten säilymisen olevan monesta syystä tärkeitä Suomelle ja suomalaisille; sieltä on saatu sivistyksemme pohja ja sieltä on kotoisin myös suomalaisen kansanluonteen keveämpi, hilpeämpi puoli. Kehotti karjalaisuutta säilyttämään ja kehittämään.

Iltaohjelma alkoi klo 5 Hauholan kentälle — Kajaanin V. P. K:n torvisoitolla. Tämän jälkeen piti Liiton jäsen, maanviljelijä Robert Rannikko kauniin, velvottavan puheen isänmaalle. Taas esitti kajaanilaisten sekakuoro useita onnistuneita lauluja. Pienen loman jälkeen esitivät kajaanilaiset Iivo Härkösen järjestämän kuvaelman, joka kuvasi Kalevalan ja Kantelettaren saantia. Tämän jälkeen pidettiin lavalla karjalaiset häät, kosimisineen, itkuvirksineen, varanpitotemppuineen, tansseineen ja kumarruksineen. Kaikki esiintyjät olivat karjalaisia. Häämenoja ohjasi taitavasti vienankarjalainen Iivana Remsu-jeff; samaten oli tytön isä taitava ja haltiakas. Kuvaus tyydytti suuresti katsojia. Seurasivat keskustelua kulkukaupan järjestämisestä ja yleisen heimohengen herättämisestä, joihin nähden yhdyttiin alustuksessa esitettyihin ponsiin; ja sitten — „urhot astuivat kumpuin yöstä“. Tämä eillisillasta siirretty kalmistokuvaelma, esittäen muinaissuomalaisia eri elämäntapojen edustajia, onnistui hyvin, vaikuttaen laulullaan ja ryhmityksellään.

Seurasivat loppupuheet.

Paavo Ahava kohdisti sanansa kentän laidassa olevaan Lönnrotin työmajaan, sanoen sen kautta tulleen Suomelle Kalevalan ja Kantelettaren. Puhui sitten rajantakaisen karjalaisten kodittomasta asemasta ja heidän vääristä nimityksestä. Sanoi, että molemmiin puolin rajaa pitäisi oppia toinentoisia oikein nimitysmään; suomalaisten kutsuttava karjalaisia karjalaisiksi ja karjalaisten taas suomalaisia suomalaisiksi. Tähän asti kuitenkaan ei ole ollut niin. — Timo Manner

puhui Oulunjoesta, kuinka se on sammalmät-
tähän alta pienenä purosena alkanut, mutta
kuinka se alempana, — tässäkin Kajaanin
koddalla niin kohisevana kuohuu. Niin myös
on alkanut karjalainen aate. — A. Mitro-
fanoff kiitti osanottajia, avustajia, etenkin
Kajaanin Suomalaisuuden Liittoa y. m. uh-
rauksista ja innostuksista.

Ja Maamme-laululla päätettiin tämä
kohottava, hellyttävä heimojuhla.

*

Juhlaan saapui vielä sähkösanomia:
Karjalaiselta ja Timoselta Nummelasta ja
Karjalaisilta Pietarissa, sekä
kirjeitä: G. K. Titoffilta ja St. Lipkiniltä
Vuokkiniemeltä (jälk. runomuotoinen).

*

Juhlassa myytiin — Lönnrotin majassa
— Karjalaisten aapisia ja Vienan Karja-
laisten Liiton julkaisuja.

*

Juhlasta lähetettiin Savolaisen osakun-
nan kesäjuhlaan seuraava sähkösanoma:
„Sydämmellinen kiitos veljellisestä ter-
vehdyksestä. Vastaterveiset
Vienan Karjalaisten päiviltä.“

Avausruno

Vienan Karjalaisten päivillä Kajaanissa
29—30 p:nä kesäk. 1907.

Pirtin vaaralle rakennan,
Salvan salvuilta lujaksi,
Hakkaan ikkunat isoksi,
Valon reikiä varustan.

Jotta päivällä näkisin,
Asuskella, askarrella;
Vaarretut valoa saisi,
Lapset laulaisi ilosta.

Valveutuisi vanha vaari,
Ukko uunilta sanoisi;
Kiittäisi jaloksi työtä,
Ihastuisi ihmehistä.

Hyvä ois omaisten tulla
Honkasehen pirttisehen,

Tuulen suojahan tupahan,
Oivahan olinsijahan.

Näkisi sukuni suuri,
Vetreämmät veljeni:
Enpä istu ilman suotta,
Pankon päätä painamassa.

Piisin pirttihin tekisin
Valkean pitovaraksi;
Iltoina ilottomina
Tulta piisissä pitäisin.

Käskisin kylän kävijät,
Sekä ilman istujaiset
Lähennellä lämpösille,
Syksy-iltojen iloksi.

Arvosijan antaisimme,
Kantelon kajistajalle,
Tarinaisten taitajalle,
Virsien virittäjälle.

Kun en näin kokohon saane,
Heleätä heimoani,
O m i a n i, o r p o j a n i,
Laulajoita, lapsiani —

Viel' on tallella tulukset,
V a r a t ukkovainajani,
P a l a p i e n i piikiveä,
T u l i - t a l t t a tarvittaissa.

Isken kerran piin sälöhön:
Kirpoaa tulikipuna;
Sepä vierähtää vetehen,
Lätäkköhön läikähtävi.

Talittaa tarkasti pitelen,
Toisen kerran iskiessä.
Kipunoita kiitelevi,
Sinne tänne singahtavi.

Kaikki kuolevat kulohon,
Sulautuvat sammaleihin,
Tuli ei tartu taulahani,
Rikkiriepupun rivaha.

Poikana polo-pahaisna,
Ollessa isoni kanssa
Metsän pyitä pyytämässä,
Ansoja asettamassa —

Kun iski isoni tulta
Metsäpirtin kynnyksellä,
Karisi katosta karstat,
Kävi hiili hehkumahan.

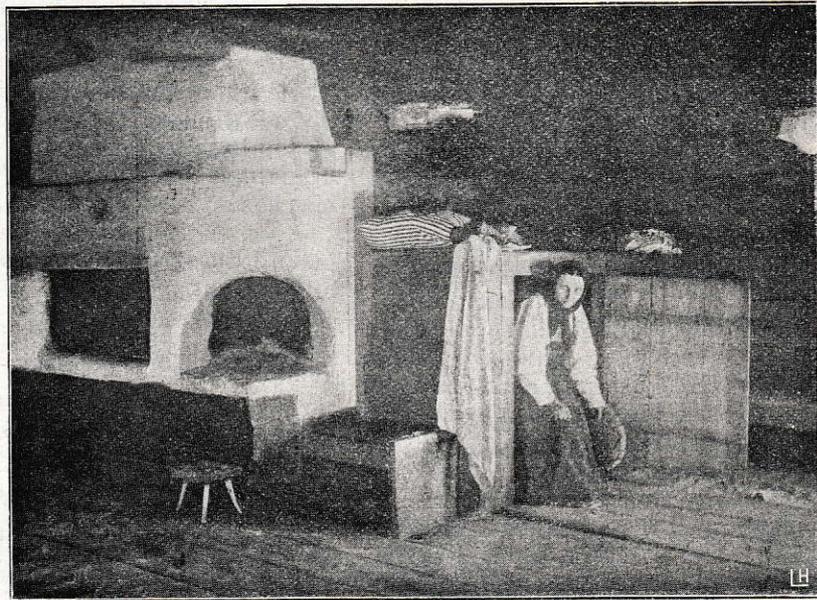
Oisipa isoni ennen
Nevonut neronsa mulle,
Sanonut pari sanaa
Tulen synnystä syvästä!

Saisinpa tulet tupihin,
Valoa valottomi hin,
Näkyisi tuli merelle,
Loimu suuri loittosille!

Paaterot paloiksi löisi,
Halkoisi kivet kaheksi.
Jotta salpojen takoa
Saisi suuria sanoja.

Kun saisi sata sanaa
Tukkuhun tuhat lukua,
Tarkoin tallelle panisi
Vienan lippahan visusti!

Lippaan ottaisi olalle,
Kohti korpia menisi,
Samoaisi selkosia,
Ristin, rastin kankahia.

Kuvia Vienan Karjalasta Karjalaisen pirtin sisustus.

Tänä suurena suvena,
Kirkkahampana kesänä
Aatelkaamme, arvelkaamme,
Mistä saisimme sanoja.

Missä oisi miesi moinen,
Uros urvakka tekoihin,
Teräksestä rinta tehty,
Muuten raudasta rakettu?

Sanat saarista hakisi,
Lujat luotteet louhikoista,
Vasaralla vaskisella,
Tuliterä tapparalla.

Mistä vain savu näkyisi,
Siihen pistäikse sisälle,
Suulla puhtaalla puhuisi,
Lämpösellä lohtuaisi.

Avoaisi arkun kannen,
Ottaisi sanat salasta,
Syvät synnyt —
peiton alta!

*

Miespä korvesta kohosi,
Alta turpehen yleni;
Ei ole etelän lapsi,
Eikä idän irvihammas.

Tuohikesseli selässä,
Vitsavyöllä vyötettynä,
Tuppi tuohinen kupeella,
Visaveitsi tuppisessa.

Höristävi korviansa,
Siristävi silmiänsä;
Astui jalkansa aholle,
Karahutti kankahalle.

»Omatpa ahoni oisi,
Metsät muinen mittelemät;
Käteni risut repivät,
Kivet kengänkantojani.

Kaatuvi kanervikolle,
Hengen-hieverettömänä.
Ijän-ajan oltuansa,
Siitä tointuvi totehen.

Valittavi vaivojansa,
Mustia murehiansa,
Vierasta vihain kirosi,
Hellimällä heimokuntaa.

Vieras riisti rintalasna,
Eksytti emon sylistä,
Heitti suin sulahan suohon
Karhujen kotosijoille.

Kuvia Vienan Karjalasta: Lapsia vuoteella.

Ompa polkuset pilalla,
Urat ennen astumani,
Tiehyet häviämässä,
Viitat väärähän menossa».

Kulki vaaroja vakaana,
Mittaeli mieltivänä;
Murehista mieli mustui,
Sykähti syän-alusta.

Kovin painuvi pahaksi,
Alkavi apea tulla;
Jopa itku ennättävi,
Varsin kyyneleet valahti.

Niimpä heitti heimokunta
Veri-veljetkin unohti
Ylemmä ylettyänsä,
Paremmaksi päästyänsä.

*

Suuri heimoni sorea,
Rintaveljet rikkahammat,
Antakaa osattomille,
Riistojanne, lahjojanne,
Jotta saisi lapset laulaa,
Piipatella pienokaiset.

28/6 07

TIMO MANNER.

Avajaispuhe,

jonka Vienan Karjalaisten Liiton puheenjohtaja, kaup. A. Mitrofanoff, Jyväskylästä, piti Vienan-Karjalaisten kesäjuhlan alkajaisissa Kajaanin kaupungintalolla kesäkuun 29 p:nä.

Arvoisat läsnäolijat!

Me olemme kokoontuneet tänne viettämään ensimmäistä V. K. L:n kesäjuhlaa. Olemme kokoontuneet tänne vilun Vienan rannan lähimpään kaupunkiin, tänne, missä rauniot osoittavat, kuinka urhoollisesti esi-isämme aikoinaan isänmaata puolustivat, tänne mahtavan Oulujoen voimakkaitten koskien partaille, tänne, missä kesäinen luonto niin rikkaasti kauneuksiaan tarjoaa. — Paljon on täällä suurta, kaunista, paljon voimakasta, eloa muistuttavaa, ihmismieltä ylentävää ja juhlatunnelmaa kohottavaa voimaa luonnossa.

Mutta onko meillä V. K. L:n jäsenillä ja sen ystävillä syytä mihinkään suurempaan iloon ja juhlimiseen tällä hetkellä? Niin ikävää kuin se onkin, niin täytyy minun itse puolestani, ollakseni rebellinen omalle itselleni, vastata tähän kysymykseen kieltävästi. Meillä ei ole tällä kertaa, minun ymmärtääkseni, suuriakaan iloittamisen ja juhlimisen aiheita. —

Synkät, vaaraa ennustavat pilvet ovat idästä kohonneena leijailleet liittomme päällä hamasta sen syntymästä, käyden yhä sakeimmiksi. Synkän synkkinä, mustina ukkospilvinä näyttäivät ne nyt lähenevän liittomme ja sen toimintaa. Millä hetkellä tahansa voivat ne kauheana raju-ilmana ja rakeina purkaantua päällemme ja tuhaksi tuhota vähäisen kylvömme, joka nyt juuri on alkanut heikosti orastaa. — Tiedot idästä ovat masentavia jokaiselle karjalaisystävälle, jokaiselle tosivalistusta ja kansojen vapautta harrastavalle henkilölle. Suuren Wenäjän kansan valtakunnan duuman on vallassa-oleva virkavalta mielivaltaisesti hajoittanut, suuri osa sen edustajia on kiini kytketty ja vankiloihin teljetty. Mestauksia, murhia, murhapolttoja, ryöväyksiä, sekasortoa kaikkialla. Sanalla sanoen: verta, tulta, kitkerää savua sekoitettuna katkerilla naisten sekä lasten kyynelillä. Ja kaiken tämän takana seisoo kuin pyöveli kauheana ankara virkavalta ja edessä suuri köyhyys, kurjuus ja nälkä. Sellainen on asema pääpiirteissään yhäkin keisarikunnassa. — Mitä hyvää on tämmöisestä odotettavana oman onnensa nojaan heitetylle heimollemme Vienan-Karjalassa ja Aunuksessa? Kova koetelemuksen aika on sitä odottamassa niin

henkisellä kuin aineellisellakin alalla, ja siksi on sen nyt ajoissa, ellei jo ole liian myöhäistä, ryhdyttävä varokeinoihin tämän torjumiseksi.

Tähän suureen paljon voimia kysyvään työhön tahi taisteluun tahtoo V. K. L:kin ottaa kokdaltansa osaa heikoilla voimillansa, etupäässä huojentamalla veljien ja sisarien raskasta taakkaa rajantakaisessa Karjalassa.

Mutta tuskin on V. P. K. ehtinyt päivän valoa näkemään, kun on jo tuolta yhäi kaikkea kansanvalistusta vihaavalta taholta ehditty tehdä jos jonkinmoisia syytöksiä ja hyökkäyksiä liittoamme ja sen kirjallisia julkaisuja vastaan.

Meitä on syytetty luteerilaisesta tahi protestanttisesta propagandasta (vaikutuksesta), valtiollisesta kiihotuksesta, kapinallisen hengen levittämisestä Vienan-Karjalaan y. m. m. s. Ja kaiken tämän ohella on koetettu kääntää venäläisten viranomaisien huomiota puoleemme, tarkoituksella tietysti että meidän toimintamme tukahdettaisiin. Mutta enimmänsä tätä kaikkia katkeruutta lisää kuitenkin se, että näitä syytöksiä on saatu kuulla omilta Vienan-Karjalan miestenkin huuililta. — Minä olen kyllä valmis uskomaan ja ens. myöntämään, että kaikki nämä syytökset ainakin suurimmaksi osaksi ovat tapahtuneet pelkästä väärinkäsityksestä ja asiain ymmärtämättömyydestä.

Liittomme tarkoitus on jo monesti julkilausuttu sen säännöissä ja julkisissa puheissa kokouksissamme. Mutta yhä uudistuvain väärinkäsitysten johdosta pyydän saada vielä tässäkin tilaisuudessa mainita muutamallasanalla liittomme tarkoituksesta. V. K. L:n tarkoitus on saattaa valistusta karjalaiselle heimolle rajan takana, tehdä teitä läpipääsemättömien, suopohjaisten rajakorprien yli, edistää liike- ja postiyhteyttä Karjalan ja muun maailman välillä, levittää Karjalan koteihin taitoa taloudentöissä ja kasvattaa karjalaisten mielissä oman puolen ja oman kielen hellimistöä.

Arvoisat läsnäolijat ja erittäinkin kansa rajantakaisesta Karjalasta, minä pyydän saada vakuuttaa teille, ettei V. K. L. tule millään tavalla sekaantumaan teidän uskonnon asioihinne, vaan osaa se antaa itsekunkin uskonnollisille harrastuksille sen suuren ja vakavan arvon kuin sille tuleva on. Uskonnon asia on itsekunkin oma yksityinen vakaumuksen asia ja on se pyhänä pidettävä. Jos V. K. L. ajaa kansankielisen jumalanpalveluksen ja opetuksen asiaa, niin ei se ole protestanttista propagandaa, vaan on se puhtaasti valistuksellista, täydelleen luonnollista ja oikeu-

tettua harrastusta niin maalliselta kuin raamatulliseltakin kannalta.

Eikä suinkaan siinä liene mitään paha, jos liitto puolestaan koettaa toimia kansan taloudellisen ja henkisen tilan kohottamiseksi rajantakaisessa Karjalassa sekä elvyttää siellä heimous- ja kansallisuusaatteen rakkautta. Mutta että toisaalta Venäjän nykyiset yhteiskuntaolot ovat suurena esteenä tällaiselle nousemiselle, se on Venäjän sanomalehdissä ja itse hallituspiireissäkin myönnetty suureksi epäkohdaksi, joka oli poistettava mitä pikemmin. Mitenkä tämän johdosta voidaan liittomme syyttää valtiollisesta kiihotuksesta ja vallankumouksellisen hengen levittämisestä? Tällaiset syytökset eivät satu V. K. L:oon. Sen aate on tähdätty siksi korkealle, ettei moiset syytökset sille kuulu. V. K. L:n aate on perustettu valon, rakkauden, veljeyden ja tasa-arvoisuuden pohjalle. Tämä pohja on luja, horjumaton kalliopohja, jolle yleensä voi hyvässä toivossa ja vakaumuksessa rakennuksensa perustaa.

Jos meille vieras virkavalta mielivaltaisesti tukahuttaisikin liittomme julkisen toiminnan, niin ei kuitenkaan mikään virkavalta olisi kyllin voimakas raastamaan rinnoistamme liittomme valoisaa sivistyksen ja rakkauden aatetta, vaan tulee se sykkimään meidän ja heimokuntamme riennöissä siksi kunnes kaadumme. Jos kohtalon kova onni ja koettelemuksen ankara käsi meidän heimomme sattuisi kaatamaan, niin kaatuisimme silloin hyvällä ja varmalla vakaumuksella aattemme voitosta ja tulevaisuudesta. Jos yksilöt ja kansat kaatuvatkin, niin heidän kylvämänsä jalot aatteet elävät aina.

Näillä tässä lausumillani hajanaisilla ajatuksilla ja hartailuilla lopputoivomuksilla pyydän saada lausua tämän ensimmäisen V. K. L:n kesäjuhlan avatuksi sekä lausua teidät kaikki liittomme johtokunnan puolesta lämpimästi ja sydämmellisesti tervetulleiksi.

Oi, Karjala!

Oi Karjala, toiveeni, unteni maa,
Sun saloihis mieleni palaa!
Enkö koskaan sun salmias soudella saa,
Josta aina mä uneksin salaa?

Konsa kiipeän Karjalan mahtavat vaarat,
Konsa kuiskivat mulle sen koivut ja haavat,
Koska saan minä nähdä Karjalan maan,
Jota lemmin mä ainiaan?

Oi Karjala laulun ja soiton maa,
Jossa kannel Väinämön helkkää,
Ei seutua toista armaampaa,
Miss' on luonto niin kaunista pelkkää!
Siellä vanhukset Väinön kannelta soittaa,
Siellä paimenet torvea kullervoittaa,
Siellä soittavat metsät, soittavat veet
Sekä peltojen pientareet.

Oi vaarat, oi hongikot Karjalan maan,
Teidän pariinne mieli on mulla.
On haluni Vienaan kaunoisaan —
Konsa saan minä sinne tulla?
Miksen saanut ma syntyä Karjalan mailla!
Siellä varttua nuoren koivun lailla
Ja veljesheimon lasna.

Tervehdyksen Karjalan kansan lapsille
lähettää Auran muistorikkailta rantamilta

HANNES.

Kalevalan ja Kantelettaren saanti.*)

Näyttämönä kuusimetsä. Etualalla istuu *Suomi-impi*.

S U O M I - I M P I itkee.

Suomen suurmiehes, virsujalka. kontti-
selkä — saapuu.

S U O M E N S U U R M I E S :

Mitä itket Suomi-impi?

S U O M I - I M P I :

Tuskin tuota itse tiedän;
tuskin tiedän, mi minussa
yöt päivät valittelevi,
itkee illat aamusetkin,
tuntuu kuin tulisi turma —
tuntuu kuin olisi outo
riitäääni rinnan alla —
kuin olisi ontto sointu,

*) Esitettiin kuvaelmana Vianan karjalaisten päivillä Kajaanissa.

vento, vieras itsessäni;
 kuin oisin ominta vailla,
 mitä, — mietin; tuot'en tiedä.

SUOMEN SUURMIES:

Tiedän, tyttö, taudinlaadun:
 Jo saat täydeksi tytöksi;
 jo tulevat itsetunnot;
 jo tahdot tajuta, onko
 sulla oikeat sävelet,
 omat äänet, rinnassasi . . .
 — Tuntenetko tuon sävelen!

(Viittaa perälle. Muutamia kuusia väistyy,
 ilmenee Kanteleensoittaja, istuen paa-
 della.)

SUOMEN SUURMIES:

Soita, ukko, sormillasi!

Ukko — soittaa.

IMPI (hastuneena):

Tämän helkkyä janosin,
 tätä itkin itsestäni; —
 haihtuu rinnan riitasoinnut.
 Nyt mun kaikuu kalliimpi,
 soiپی Suomen kanteletar!
 — Kiitos sulle, kannelniekka!

SUOMEN SUURMIES:

Et vielä syvintä saanut;
 tarvis itsesi-tajua,
 ijäti-menemätöntä!

(Viittaa; toisia kuusia väistyy. Ilmestyy
 Miikkali Arhippainen, Kalevala kä-
 dessä; antaa Kalevalan Immelle.)

IMPI (haltioisnaan):

Taattojen elintarina,
 sukukirjoja suomalaisten!
 Tämä on pohja pohjimainen,
 ehtoisin elämän-säädös!
 siinä muistot, siinä toivot,
 siinä suuret sankar'-neuvot,
 siinä luottehet lujimmat
 varat suuren vastaisuuden!
 Kalevala, kantakirja!

(Hetken perästä:)

Kiitos Viena, lahjastasi!
 Kiitos työstäsi, Elias!

I. H.

Puhe isänmaalle

„Vienan Karjalaisten Liiton“ ensimmäisessä
 kesäjuhlassa Kajaanissa 30. 6. 07.

Piti hra Robert Rannikko.

Arvoisat kuulijat! Jos voisivat nuo lin-
 nanjäännökset Ämmäkosken keskellä,
 mitkä nyt kivi kiveltä lankeavat maahan,
 kertoella maailmalle kaiken, minkä ovat
 nähneet aikanansa, muodostuisi siitä var-
 maan liikuttava kertomus maailman Her-
 ralle ihmiselämän vaiheista — — — täre-
 syttävä, pitkä syytekirja vallan väärinkäyt-
 täjiä vastaan! Mitenkä kokonaan toisen-
 lainen, mitenkä mieltä nostava olisikaan
 tunnelma rinnoissamme, jos tuossa kosken
 kuohujen, tuon suuremmoisen luonnon hel-
 massa nousisi ylevien aatteiden temppe-
 li, ihmiselämän luotettavin turva ja ohjaaja!
 Eiväthän nuo kiviset linnoitukset, väki-
 vallan tukipylyvät maailmassa, toki kuu-
 lune Luojan säätämään maailmanjärjestyk-
 seen, ja siitä syystä, ajatellessamme tule-
 via aikoja, täytyy meidän uskoa, etteivät
 nousevat polvet täällä enää sellaisia lin-
 noituksia tarvitse elämänsä turvaamiseksi.
 Entisinä aikoina, kun yksinomaan raaka
 väkivalta ratkaisi kansojenkin elämäntah-
 toita, olivat esi-isämmeikin, suojellakseen
 meille perinnöksi näitä Pohjolan karuja
 maita, uhrautuvasti taistelleet ihmisoikeuk-
 sien puolesta vääryyttä ja väkivaltaa vas-
 taan, ja sellaisina pimeinä aikoina ovat
 nousseet nämäkin linnanmuurit, minkä juu-
 rilla olemme tulleet viettämään tätä „Vie-
 nan Karjalaisten Liiton“ ensimmäistä kesä-
 juhlaa. Puhuvathan nuo kylmät kivet, ne-
 kin, vaikka sanatonna, syvää kieltään ihmis-
 elämän taisteluista ihmisyyden, totuuden ja
 oikeuden puolesta, ja varmaan moni kuuma
 kyynel, Luojan yksin näkemä, on pudon-
 nut virran kuohuun noitakin kiviä asetet-
 taessa paikoilleensa. Syvää kunnioitusta
 niille miehille, jotka monivaiheisten vuosi-
 satain takaa näissä jättiläistyön unhotet-
 tuissa jäännöksissä nousevat eteemme muis-
 tojen yöstä, kertomaan meille heidän ole-
 misestansa maailmassa, päivistä, milloin
 heidän verivirtansa kostuttivat näitä paik-
 koja! Varmaan onkin aikanansa jäänyt
 kiitos heille antamatta. Vihannoikoon run-
 sas, siunaava viljelys heidän tuntematto-
 milla, unhotetuilla haudoillansa!

Kiviset linnoitukset, vaikka nousevat-
 kin uhrautuvan, isänmaallisen mielen tulok-
 sina, eivät kuitenkaan ajan myrskyjä kes-
 tä. Suurin sotapäällikkö, uskollisin sota-
 joukko voivat nähdä lujimmankin linnoituk-
 sen pirstaleina. Kansojenkaan uskollisim-
 mat pyrkimykset eivät ole turvattuina kivi-

sissä linnoituksissa. Onhan tämä historian totuus tunnettu kaikille, vaikka, siitä huolimatta, alinomaan yritetään rakentaa kansojen elämää väkivallan juoksevaan hietaan.

Millaisia ovat sitten ne linnoitukset, minkä suojaamina kansat tuntuivat seisovansa lujalla pohjalla keskellä vehkeilevää aikaa, uskollisina kutsumuksellensa valon palveluksessa? Ne linnoitukset ovat tiedonvalon oppisalit, suuremmat ja pienemmät, ja ne ovat, ne sellaiset linnoitukset, luotettavia, ei laajuutensa, vaan yksioomaan laatunsa mukaan, ja turvaavat kansojen elämää sikäli, kuin niissä onnistutaan ohjata kansoja elämässään maailmassa noudattamaan korkeamman maailman järjestyksen tietä. Silloin, vaikka sortuisikin, on elämän suunta oikea. Päivä nousee aina yön pimeimmänkin perästä. Kiviset linnoitukset hajoittaa aika varmaan, mutta ylevien ihmisyyksätteiden valtaa masentamaan eivät mitkään sotajoukot pysty, kun vaan tämä valta kerran on kylvetty syvälle kansojen oikeustajuntaan, kun se on muuttunut, niin sanoaksemme, kansalliseksi pääomaksi, jalokiveksi, mikä vain kirkastuu sikäli kuin aika kuluu.

Yksityisen ihmisen elämä on hukkaan elettyä, jos sitä eletään yksinomaan vallan tähi tavaran saavuttamiseksi. Ja niin on hukkaan elettyä, onnetonta kansojenkin elämä sikäli kuin se pyrkii valtaan toisten kansojen ylitse. Omaisuuden kokoaminen, vallan tavoittaminen luovat ympärilleen siunausta ainoastaan siinä määrässä, kuin niitä muistetaan puhtaalla omallatunnolla pitää vaan lainana, uskottuna pääomana, mistä varmaan kerran on käytävä tilille Jumalan eteen. Sillä tavoin ajateltuina ovat valta ja tavara suuresta, nostavasta merkityksestä suhteissamme kanssaihmiisiin ja ympärillämme liikkuvaan elämään. Tätä olisi muistettava ennen muita maallisen vallan edustajain hallitsijain puolelta, vaan samalla myöskin hallitsevien kansojen. Elämä täällä on niin lyhyt, muutamia levottomia hetkiä vaan, ja ihmishengen tie on pitkä. Mitenkä äärettömän paljoa valoisempana esiintyisikään maailma, jos meidän kaikkien keskinäiset suhteet aika olisi muodostellut vilpittömyyden ja rakkauden puhtaalle pohjalle, jos alinomaan pitkin elämäämme me kaikki, ulkoiseen asemaamme katsomatta, olisimme oppineet pitämään itseämme ainoastaan pieninä häviävinä tekijänä suurten aatteiden palveluksessa! Ja sellaisen, vaan — ainoastaan sellaisen maailmankatsomuksen johtamina ovat kansat kulkemassa Luojan osoittamaa tietä myöten toivorikasta, tulevaisuutta kohti!

Pienillä kansoilla ei olekaan muuta rikkautta täällä, kuin se mikä saavutetaan uskollisesti palvellessa suuria ihanteita, ja eihän oikeastaan mitään muuta pysyvää rikkautta olekaan ihmiselämässä.

Minulle on suotu kunnia tässä harvinaisessa juhlassa, „Vienan Karjalaisten Liiton“ ensimmäisessä kesäjuhlassa puhua isänmaalle. Mitä osaisikaan maallensa puhua, jota ei jokainenkin puhumattakin elävästi tuntisi rinnassaan? Mutta tänäpäivänä on puhuttava erityisesti Vienan Karjalalle. Vihdoin pitkän, äärettömän pitkän usvaisen ajan perästä on tullut päivä, kirkas, kaunis kesäpäivä, jolloin varmaan ensimmäisen kerran yhteisessä suuressa kansanjuhlassa käännyimme kaihomiellä, helmin katsein silmäilemään Vienan Karjalaa. On niinkuin ajattelisi hilpeää poikaa, joka kiertäessään mieron tietä on eksyneenä perheestensä jäänyt pitkiksi ajoiksi vieraan kylän kujille, poikaa, joka sittemmin samoillessaan vieraan maan kolkkoja, leivättömiä aroja, on ilottoman elämänsä iloksi laulanut Suomalaisen kansanheimon ihanimmat muinaiset laulut. Ja tämän poikansa, joka heimonsa iloksi ja kunniaksi lauloi nuo kauuimmat laulunsa sortuneesta rinnastansa, tämän hilpeän poikansa on kotiperheensä voinut unhoittaa. Mitenkä monet lieneekään ne sortuneet rinnat Vienan Karjalassa, joista ovat lähteneet maailmalle Kalevalan kirkkaimmat helmet!

Synnyinmaa, lähetä Kalevalan laulajien sammaltuneille hautakummuille lämmin tervehdykseksi, siunaukseksi. Laulajat itsensä unhoitit, niinkuin monet muutkin parhaista lapsistasi. Rakasta sitä lähimpämmän näitä heidän lapsiansa. Sulje hellästi syliisi nämä Vienan Karjalan hilpeät, reimat lapset. Aukaise heille aittasi ovet, niin henkisen kuin aineellisenkin, ja sillä tavoin, vaikka myöhään, palkitse Vienan Karjalan laulajat!

Lämmin, hellä tervehdys viekää, Vienan veikot ja sisaret, meiltä kaikilta mukaa tuonne Maanselän harjanteiden taakse, Vienan virtojen varsille!

„Mik' onni sulle, synnyinmaa, lie luotu, iloko vaiko huoli sulle suotu; salattu tuleviin on aikoihin.“

Synnyinmaa, opeta lapsiasi uskollisesti, uhrautuvasti elämässään kaikkialla noudattamaan yleviä ihmisyyksätteitä, kokoo heidät kaikki kerran valon ja totuuden puhtaan lipun ympärille ja liehukoon se lippu aina korkealla, aina puhtaana, rohkean suomalaisen heimon keskellä näyttämässä tälle heimolle tietä ihmissuvun palveluksessa!

„Sä syntymäseutu, sä Karjalan maa, sä, kyll' olet kultala, onnela meille. Tää kansa on vaivojen karkaisemaa, tääll' es'isät taisteli: kunnia heille! Nuo nuokkuvat hongat ja lehtevät puut, nuo koskien kuohut ja virtojen suut ja vuoret ja laaksot on kallihit meille.“

„Tääll' es'isät korpehen kaskea kaas' ja muokkasi mullan ja siemenet kylvi. Nous' halla ja viljan se vei, tahi taas vihollinen korjasi, kun sota mylvi; mutt' pois hätä: es'isät pettua söi ja talvet he ahmoja, karhuja löi; ja taas kesän tultua siemenet kylvi.“

Oi, tottapa tähdissä merkitty lie jo ennalta, Karjalan kansa, sun vaivas; Ol' ahdas tai hurmetta uhkuva tie, jot' astumahan sinut määräsi taivas. Ken tuskias kertoa jaksaisikaan, ken huolias nyt kävis huutelemaan, kun itse jo ääneti kärsit sun vaivas!“

„Kun pääsevi päiväksi nouseva koi, niin nähdähän, kuullahan Karjalan maine; ja silloinpa Väinölän kantele soi kuin ennen, ja silloinpa laulujen laine taas virtana vierivi halk' isänmaan; sit' yhtyvi maailma kuuntelemaan: näin kuuluksi käy koko Suomemme maine.“

Allaolevaa kirjoitusta saapui satakunta kappaletta sen tekijältä valtionarkeologi, professori J. R. Aspelinilta „Vienan karjalaisten päiville“ Kajaaniin. Kun ei läheskään kaikilla lukijoillamme liene tilaisuutta tutustua siihen, julkaisemme tässä tämän Vienankarjalan muinaisuutta selvittävän, arvokkaan kirjoituksen; voimatta kumminkaan siinä olevia kuvia saada lehtemme palstoille.

Vienankarjalan muinaistieteellisestä merkityksestä.)*

Luettu Suomen Muinaismuistoyhdistyksen vuosikokouksessa 7, 1907.

I täisen rajamaamme, Vienankarjalan, merkitystä muinaistieteemme syvimpiä syntysanoja aprikoidessa emme ole tottuneet suureksi arvostelemaan. Muinaismuisto-

*) Ylipainos Suomen Museosta N:o 2 1907.

yhdistyksen stipendiaatit, jotka vuodesta 1881 pitäin ovat kierrelleet Aunuksessa ja Vienankarjalassa, eivät vielä ole, enemmän kuin venäläisetkään keräilijät, sieltä saaneet talteen varsinaisia todistuksia muista muinaistieteellisistä kerroksista kuin kivi-kaudesta.

Mutta Suomessa olemme jo saaneet talteen sekä pohjanperiltä, että Keski- ja Eteläsuomessakin löytyjä pronssikautisia aseita ja valimia, jotka todistavat että tuo rajamaa jo ennen Kristuksen syntymää on ollut taipaleena Perman ja Suomen välimatkalla. Niin ikään todistavat tuolla rajamaalla ja Suomessa löydetty eläintenpaita kuvaavat kiviveistokset että pronssikautisten permalaisten kulttuurivaikutus rajamaan ja Suomen asukkaihin on noina kaukaisina aikoina ollut jotakuinkin tuntuva ja yleinen, vaikka se tiettävästi ei voinut pelastaa heitä kivi-kauden kahleista, koska kokivat mukailla pronssikauden muotoja kiviaseihinsa.

Kantalahden suuhun laskee Turjanie-meltä Varsugä-joki. Saman nimisen kylän luona on vanha tshudilainen kalmisto, josta hietaverteessä ilmenee pääkalloja y. m. luita ja muinaiskaluja. Siitä on, kertoi Lapissa 1877 käynyt moskovalainen tutkija Kelsiew, m. m. seulottu nauhallinen vihuriäisiä helmiä ja siitä löyty vaskinen epäjumalankuva — kyyrypolvinen ja kädet kyljessä — on saatu Vienan kaupungin museoon. Valitettavasti emme muuta tunne tuon kalmiston salaisuuksista, mutta kuva todistaa sekin tuon kuvanveisto-alkeissaan ihmeellisen permalaisten kulttuurin vaikutusta länteen päin, samoin kuin Rovaniemellä, jopa Ruijassakin löydetty eläinten kuvat. (Alkeita, s. 175 ja 236).

Samaa tietä rajamaan poikki ovat myöhemmällä rautakaudella Vjatkan seuduilta Suomeen saapuneet Oulujoella y. m. löydetty spiraalipiirteiset hopeiset ranne- ja kaularenkaat.

Mutta koko tuolta toista tuhatta vuotta kestäneeltä ajalta, jona Vienankarjala on ollut Perman ja Suomen välisenä kauppaitienä, ei ole sieltä matkan varrelta saatu nimeksikään todistuksia tuosta liikkeestä, jossa Vienanmeri tietysti on ollut ainaisena välittäjänä Perman ja Karjalan rantojen